Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1944 kl. 1 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 195, angående reglering av sockernäringen i riket m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet.

Genom en den 10 mars 1944 dagtecknad proposition, nr 195, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) besluta, att för tiden från och med den 1 februari 1945 till och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock senast den 31 januari 1946, rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) medgiva, att avtal må träffas mellan staten och Svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört.

I propositionen har vidare föreslagits, att riksdagen måtte till »Kostnader i samband med sockerregleringen» å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

Propositionen har, i vad angår anslagsfrågan, hänvisats till jordbruksutskottet och i övrigt till bevillningsutskottet.

Beträffande vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört till stöd för förslaget angående regleringen av sockernäringen i riket får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll (s. 1—34 och 37—41). I propositionen omförmälda förslag till kontrakt mellan svenska staten och Svenska sockerfabriksaktiebolaget angående sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1944—31 juli 1945 ävensom förbindelse till statens sockernämnd angående betarbetarlönerna 1944 samt bestridande av vissa på statens sockernämnd ankommande kostnader åtfölja detta betänkande såsom bilagor *(Bilaga 1 och 2).*

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot föreliggande förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 195, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet,

1) besluta, att för tiden från och med den 1 februari 1945 till och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock senast den 31 januari 1946, rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) medgiva, att avtal må träffas mellan staten och Svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört.

Stockholm den 17 mars 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärg, Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velander, Björkman* och *Sylwan,* samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Orgård, Sandberg, Falk, Lundell, Karlsson* i Grängesberg, *Ohlsson* i Kastlösa och *Bladh.*

Bilaga 1.

Förslag
till
Kontrakt

mellan svenska staten och Svenska sockerfabriksaktiebolaget angående sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1944—31 juli 1945.

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan Svenska sockerfabriksaktiebolaget, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 10 § omförmälda tid att annan än bolaget ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returförtullning eller uppläggning i frihamn eller å tullager eller provianteringsfrilager av nyss omförmälda vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

Utan hinder av vad ovan sägs äger staten rätt att till riket införa de myckenheter socker, som staten anser erforderligt anskaffa, varvid emellertid förutsättes, att försäljningen av sålunda importerat socker sker med anlitande av bolaget. Bolagets verksamhet med importsocker skall bedrivas såsom en från verksamheten enligt förevarande kontrakt fristående rörelse, reglerad genom särskilt avtal mellan staten och bolaget. De utgifter, som äro förenade med importvarans anskaffande (däri inräknat ränta å i denna rörelse investerat kapital), lagring, försäljning m. m., skola alltså icke ingå under statens garanti enligt 5 § här nedan, utan gäller angående dylika utgifter liksom rörande redovisning av de å importverksamheten uppkommande inkomsterna vad därom i särskild ordning överenskommes mellan staten och bolaget.

2 §.

Bolaget förbinder sig att inbjuda till teckning av kontrakt angående sockerbetsodling under år 1944 i enlighet med mellan bolaget och Sveriges betodlares centralförening överenskomna grunder samt under iakttagande tillika, att grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt skall utgöra 4 kronor 50 öre.

I betodlingskontrakten skall intagas en erinran om den mellan Kungl. Maj:t och Sveriges betodlares centralförening träffade överenskommelsen, att på hemställan av sagda förening må genom visst skiljemannaförfarande omprövning ske, huruvida höjning av betpriset kan anses motiverad med hänsyn till sådan stegring av kostnaderna för produktionen av betor, som innebär att förutsättningarna för det avtalade priset i någon mera betydande mån förändrats.

Bolaget åtager sig att iakttaga vad enligt nyssberörda skiljemannaförfarande må bliva bestämt beträffande eventuell höjning av betpriset.

Vid teckning av betodlingskontrakt, avseende leverans till Lidköpings, Linköpings eller Mörbylånga råsockerfabrik, skola dock i fråga om täckningsersättning och bidrag till järnvägsfrakter gälla i huvudsak samma grunder, som härom tidigare tillämpats.

3 §.

Bolaget förbinder sig att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1944 med mindre betodlaren avlämnar en vederbörligen underskriven förbindelse, enligt bilagda formulär, angående betarbetarlönerna 1944 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till den i 7 § omförmälda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda innehållna belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Bolaget är skyldigt att vid försäljning av socker och sirap samt vid sockertillverkning erhållna biprodukter tillämpa de priser och försäljningsvillkor, som av Kungl. Maj:t fastställas.

Finner bolaget att på grund av ändrade förhållanden eller eljest ändring bör ske i fråga om priser eller försäljningsvillkor, som nyss nämnts, har bolaget att med förebringande av erforderlig utredning göra anmälan därom hos Kungl. Maj:t.

5 §.

För räkenskapsåret 1 augusti 1944—31 juli 1945 är bolaget gentemot staten redovisningsskyldigt för sina samtliga inkomster på grund av tillverkningen och försäljningen av socker och sirap samt vid sockerframställningen erhållna biprodukter, och åtager sig staten att — med den inskränkning,

som följer av bestämmelserna i 1 mom. här nedan — svara för täckning av bolagets för samma tillverkning och försäljning havda kostnader. Därvid skola särskilt följande grunder iakttagas.

1 mom. Statens garanti för täckning av bolagets kostnader omfattar icke kostnadsposterna underhåll, avskrivningar å fastigheter, maskiner och inventarier, skatter till stat och kommun, till bolagsstyrelsens fria disposition stående medel, avlöningar, pensioner, förbrukningsartiklar, omkostnader, körsel, vagnshyra, betfrö och försäkringar samt ej heller förräntning av bolagets eget kapital (vinst), utan skall bolaget självt täcka dessa kostnader mot det att bolaget äger tillgodoräkna sig ett belopp av 17,22 öre för varje under räkenskapsåret i fråga tillverkat kilogram råsocker. Sagda öretal blir bestående oavsett produktionens storlek.

Samtliga i närmast föregående stycke omförmälda poster skola omfatta enahanda utgifter som tidigare regelmässigt plägat hänföras till respektive kostnadspost, och äger bolaget alltså icke å konton, som falla under statsgarantien, överflytta vad som av bolaget tidigare plägat bokföras å i detta moments första stycke avsedda konton eller i övrigt till statsregleringens nackdel verkställa förskjutningar av kostnader av nu nämnt slag. Under avskrivningar skola innefattas samtliga anläggningsavskrivningar, som beröra sockerrörelsen, samt alltså jämväl sådana, som avse sirapstillverkningen, kolkranen, cisternvagnarna m. m. och vilka tidigare avförts före bokslutet å respektive konton.

Skulle under tiden 1 augusti 1944—31 juli 1945 sådana förändringar beträffande en eller flera av i detta moment avsedda kostnadsposter inträda i pris- eller lönehänseende, som i fråga om höjning ej kunnat av bolaget rimligen undvikas och vilka sammanlagt medföra väsentlig stegring eller nedgång i summan av sagda kostnadsposter, skall efter påfordran av någondera parten förhandlingar mellan dem upptagas i syfte att åstadkomma härav föranledd skälig jämkning av förenämnda belopp av 17,22 öre. Såsom exempel på sådan stegring eller nedgång, som nu avses, må nämnas, att därest socialstyrelsens allmänna levnadskostnadsindex ändras i sådan mån, att därigenom, jämlikt uppgörelse mellan svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen eller i övrigt jämlikt gällande ramavtal, ändringar i rörliga lönetillägg skola vidtagas eller i sagda uppgörelse avsedda åtgärder eljest vidtagas, så bör härav betingad skälig jämkning företagas i förenämnda summa av 17,22 öre.

I den mån sockertillverkningen så bedrives, att råsocker av sedvanlig typ ej erhålles såsom mellanprodukt, utan framställningen inriktas på annan vara av ena eller andra slaget, skall liksom hittills erforderlig omräkning verkställas för fastställandet av den mängd råsocker, som skulle hava framkommit vid tillverkning enligt tidigare sedvanlig framställningsmetod.

I den mån under avtalstiden särskilda kostnader uppkomma på grund av beredskapslagring av socker och eventuell kvalitetsförsämring därvid, få dessa kostnader läggas utanför de i förevarande moment avsedda posterna och alltså omfattas av statsgarantien.

Det förutsättes, att den under 1940 tillämpade utdelningen till bolagets aktieägare ej får höjas.

2 *mom.* Beträffande de värden, vartill lager av bränsle och andra förnödenheter må upptagas i bokslutet den 31 juli 1945, skall gälla, att räkenskapsårets drift ej får påföras högre kostnader för respektive vara, än att bolaget kan — med antagande av att den utgående lagerbehållningen av varan till storleken sammanfaller med den ingående — åsätta ett dylikt normallager samma à-pris, som gällt för det ingående. Med ingående lager och lagervärden förstås här de, som förelågo den 1 augusti 1939. Vid sockerfabrikationen använd torv från av bolaget ägd mosse får debiteras sockerrörelsen med högst gällande normalpris för varan eller, därest normalpris ej fastställts, med högst ett pris, som efter vederbörliga värme- och värdeberäkningar kan anses motsvara billigaste inköpspris för maskintorv.

Därest lagret av någon i detta moment avsedd vara den 31 juli 1945 till kvantiteten överstiger det ingående lagret den 1 augusti 1939, skall den överskjutande delen bokföras till den under räkenskapsåret genomsnittliga inköpskostnaden.

Där lagret av någon i detta moment avsedd vara den 31 juli 1945 understiger det den 1 augusti 1939 förefintliga normallagrets storlek, skall beträffande underskottet den s. k. rekonstruktionsprincipen tillämpas. Detta innebär i huvudsak, att för återanskaffning av den bristande lagerkvantiteten skall, i mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt, genom belastning av årets drift avsättas så stort belopp, att det — med utgångspunkt från å ena sidan det vid bokslutstillfället gällande dagsvärdet å varan och å andra sidan det ingående bokförda à-priset å normallagret — förslår för lagrets återuppbyggande till normalkvantiteten. Av vad sålunda avsatts, här benämnt förnödenhetens *rekonstruktionsfond,* får bolaget varken under eller efter kontraktstiden tillgodogöra sig mer än högst vad som motsvarar det belopp, som bolaget den 1 augusti 1939 — med utgångspunkt från å ena sidan det sist sagda dag gällande dagsvärdet å varan och å andra sidan det ingående bokförda à-priset — ägde såsom lagerreserv sagda dag i normallagret för varan. Vad rekonstruktionsfonden härutöver innehåller får, under iakttagande av vad nedan sägs, användas — förutom till statsregleringens gottskrivande under avtalstiden för det fall, att rekonstruktionsfonden vid prisfall å varan nedgår under året — allenast för återställning av lagret. I syfte att återanskaffningen ej sker till högre värden än nödigt är, skall bolaget rörande återanskaffningen samråda med statens sockernämnd eller annat av Kungl. Maj:t utsett organ. Det åligger bolaget att, vid anfordran, till staten överlämna vad av rekonstruktionsfond ej åtgått för vederbörlig återställning av lagret. — Därest enighet ej ernås mellan statens sockernämnd och bolaget rörande de i detta stycke omförmälda dagsnoteringarna å förnödenheter eller mellan det statliga organet och bolaget rörande villkoren i övrigt för ett verkställande efter kontraktstidens utgång av lageråterställningen, skall dylik tvistefråga avgöras av skiljemän enligt lag.

Det förutsättes, att efter erforderliga utredningar överenskommelse må

kunna träffas mellan parterna om viss avveckling redan under kontraktstiden av de i detta moment andra och tredje styckena intagna bestämmelser (jämför efterföljande allmänna uttalanden från förhandlingarna punkt 4).

3 mom. Beträffande värdesättningen å lager av råsocker och raffinad skall — oberoende av vad därom må tillämpas i bolagets i dess förvaltningsberättelse intagna bokslut — följande lända till efterrättelse i mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt. Å ena sidan skall under räkenskapsåret 1944/45 såsom inkomst, för vilken bolaget gentemot staten är redovisningsskyldigt, räknas ett belopp, som motsvarar vid räkenskapsårets utgång kvarvarande lager av råsocker och raffinad, värderat till vid sagda tillfälle gällande försäljningspris å socker, efter avdrag av *dels* eventuellt förekommande sockerskatt och *dels* försäljningskostnader och beträffande kvarvarande råsocker jämväl raffineringskostnader. Å andra sidan skall under nyss sagda räkenskapsår såsom kostnader, för vilka staten gentemot bolaget lämnar garanti, räknas *dels* det belopp, vartill sockerlagret vid räkenskapsårets ingång varit bokfört, *dels ock* ett belopp, avsett för åternedskrivning av det på ovan angivet sätt beräknade värdet å utgående sockerlager, vilket belopp i krontal angivet skall motsvara den reserv, som bolaget den 31 juli 1939 ägde i sitt då förefintliga lager av råsocker och raffinad. Först sedan hänsyn på nu angivet sätt tagits till lagervärdesättningen å sockerlagret, skall den bolaget enligt 1 mom. här ovan tillkommande vinsten få framkomma. Staten garanterar vidare bolaget att beträffande utförsäljning av det vid avtalets utgång kvarvarande sockerlagret få tillämpa samma pris, som det vid sagda tidpunkt gällande försäljningspriset å socker.

Vid kontraktsårets utgång förefintligt lager av melass upptages i mellanhavandet mellan staten och bolaget till det för kontraktsåret av Kungl. Maj:t fastställda försäljningspriset å melass. Staten garanterar bolaget att till sagda pris få avyttra det lager av melass, som vid kontraktsårets utgång överstiger ett till 2 500 ton beräknat normallager, därvid förutsättes, att avsättningen av sagda överskottslager genom statens försorg så ordnas, att den ej intränger på bolagets regelmässiga avsättning å den svenska marknaden.

4 mom. I mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt skall det överskott av betmassa och annan torrsubstans, som uppkommer genom återtagning av press- och diffusionsvatten och som betodlarna sålunda icke äro kontraktsenligt berättigade att köpa, icke räknas bland de sockerrörelsens biprodukter, som redovisas i sockerrörelsen; dock att den betmassa, som frigöres vid saftstationen i Ängelholm, därigenom att vissa betodlare i Halland erhålla torrsnitsel från Hasslarp, fortfarande skall redovisas i sockerrörelsen.

5 mom. Under statens garanti må inräknas *dels* det verkligt förekommande nettoräntebeloppet, dock icke beträffande ränteutgifter för sockerimporten, *dels ock* å räkenskapsåret belöpande ränta efter 4 procent å kapitalbeloppet den 1 augusti 1939 av bolagets självriskfonder, vilket räntebelopp ej ingår bland de i 1 mom. ovan avsedda kostnaderna.

Internräntor inom bolaget beräknas efter en räntesats av 4 procent såväl då fråga är om ränteinkomst till sockerrörelsens förmån som till dess belastning.

6 mom. Den omständigheten att staten svarar för täckning av bolagets kostnader för sockertillverkningen får ej föranleda bolaget till mindre omtänksamhet än eljest i avseende å utgifters vidkännande och företagets ekonomiska bedrivande i övrigt, och åligger det alltså bolaget att, utan eftersättande av driftens planmässighet och företagets rationella bedrivande, iakttaga all nödig sparsamhet i avseende å utgifter av skilda slag och beträffande bedrivandet av dess verksamhet överhuvud taget.

7 mom. Skulle vid avtalstidens utgång kvarstå något under statens garanti ingående kostnadsbelopp, varför täckning ej under avtalstiden av bolaget erhållits, och träffas ej mellan staten och bolaget särskild uppgörelse om beloppets täckning, har staten att till bolaget omedelbart vid avtalets utgång utgiva vad sålunda återstår. Om å andra sidan det belopp, som bolaget erhållit i redovisningspliktiga inkomster, skulle vid avtalstidens utgång överstiga vad som omfattas av statens garanti, är bolaget skyldigt att, därest annan uppgörelse ej träffas, till staten likaledes omedelbart utgiva det sålunda överskjutande beloppet.

8 mom. Utöver de i detta kontrakt angivna grunder äger Kungl. Maj:t att med bolaget träffa överenskommelse i avseende å närmare bestämmelser om täckning av bolagets kostnader och redovisning av dess inkomster.

6 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsatser som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till leveransdagens pris.

Bolaget skall driva sin verksamhet på ett lojalt sätt och så att icke annans intresse obehörigen skadas.

7 §.

Bolagets verksamhet i vad den beröres av detta kontrakt står under tillsyn av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd (statens sockernämnd).

Nämnden äger att av bolaget erhålla de uppgifter och taga del av det material, som den anser erforderligt för tillsynens utövande.

Vad i detta kontrakt sägs om nämnden skall, därest Kungl. Maj:t uppdrager åt annan statlig myndighet att ombesörja här avsedda uppgifter, gälla sagda myndighet.

8 §.

I frågor rörande tillämpningen av bestämmelserna i 5 § detta kontrakt rörande bolagets redovisningsskyldighet för sina inkomster ävensom statens åtagande att svara för täckning av bolagets kostnader äger nämnden företräda staten. Uppstår i sådan fråga meningsskiljaktighet mellan nämnden och bolaget skall nämnden, därest bolaget det begär, underställa frågan

Kungl. Maj:t. Innan Kungl. Maj:t fattar ståndpunkt i sålunda uppkommen tvistefråga, åligger det Kungl. Maj:t att inhämta utlåtande i frågan hos en särskild delegation, bestående av tekniskt och ekonomiskt erfarna, opartiska och sakkunniga personer, utsedda på sätt i lagen om skiljemän sägs. Att vissa tvistefrågor kunna hänskjutas till avgörande genom skiljemän, därom är bestämt i 5 § 2 mom. tredje stycket.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt meddelar Kungl. Maj:t närmare föreskrifter.

9 §.

Vad i detta kontrakt stadgas innebär ej inskränkning i de befogenheter, som enligt lag och författning må tillkomma Kungl. Maj:t i avseende å bolaget och dess verksamhet.

10 §.

Detta kontrakt gäller för tiden från och med den 1 augusti 1944 till och med den 31 juli 1945 eller, i den mån av vissa av bestämmelsernas avfattning uttryckligen det framgår, jämväl tills vidare för tid efter sist sagda dag.

Allmänna uttalanden från förhandlingarna.

1. Det har förutsatts, att uttalandet överst å s. 28 i prop. nr 212/1941 skall gälla även beträffande nya avtalstiden.

2. Rörande de närmare villkoren för sådan sockerimport, som avses under 1 § fjärde stycket, förutsättes, att mellan Kungl. Maj:t och bolaget härom ingånget avtal och därvid gjort förhandlingsuttalande fortfarande skola gälla.

3. Det har vid beräknandet av det i 5 § 1 mom. avsedda beloppet av 17,22 öre förutsatts, att nuvarande kvaliteter å socker i huvudsak bibehållas oförändrade.

4. För ernående av förenkling samt besparing i bokförings- och kontrollkostnader är det önskvärt, om redan under kontraktstiden en avveckling kunde ske av de i 5 § 2 mom. intagna bestämmelserna om rekonstruktionsfonder och andra lagervärdeberäkningar i vad bestämmelserna hänföra sig till mindre betydande förnödenheter, såsom annat än bränsle, emballage och kalksten. En bestämmelse härom har intagits i sagda moment sista stycket. Då emellertid de för en dylik avveckling erforderliga sifferutredningarna icke kunna medhinnas inom den tid, då uppgörelse rörande förevarande kontrakt bör träffas, förutsättes, att efter förhandlingar mellan statens sockernämnd och Svenska sockerfabriksaktiebolaget särskild överenskommelse om här avsedd avveckling senare ingås mellan parterna, därvid för statens vidkommande överenskommelsens giltighet förutsätter Kungl. Maj:ts godkännande.

Bilaga 2.

Förbindelse
till
statens sockernämnd
angående betarbetarlönerna 1944 samt bestridande av vissa på statens sockernämnd ankommande kostnader.

§ 1.

Undertecknad, här nedan kallad betodlaren, förbinder sig gentemot statens sockernämnd att vid användning under 1944 av lejd arbetskraft för sockerbetors skötsel eller upptagning — där ej gällande kollektivavtal om dylikt arbete är tillämpligt eller betarbetaren eljest av betodlaren erhåller ersättning enligt de i kollektivavtalet stadgade bestämmelserna — iakttaga följande:

1) I fråga om *sommarskötseln* skall för omsorgsfullt och enligt givna föreskrifter utfört arbete utgå ersättning enligt följande grundpris:

	Per 100 sträckfamnar	Per 1 000 meter
För första hackningen	25 öre	140 öre
» gallringen	79 »	443 »
» hackningen närmast efter gallringen	42 »	236 »
» varje av arbetsgivaren påfordrad annan hackning	23 »	129 »

dock att, därest ingen hackning sker före gallringen, priset för den senare höjes till 96 öre per 100 sträckfamnar (539 öre per 1 000 meter).

Arbetaren garanteras utförande av minst tre arbetsmoment vid sommarskötseln av sockerbetor. Därest allenast gallring utan föregående hackning och hackning närmast efter gallring förekomma, räknas det förra arbetsmomentet som två och betalas med 101 öre per 100 sträckfamnar (567 öre per 1 000 meter).

Därest tidsperioden mellan avslutandet av hackning närmast efter gallring och påbörjandet av nästföljande hackning utsträckes längre än tre veckor, utgår för den senare hackningen ett tillägg av 2 öre per 100 sträckfamnar (11,2 öre per 1 000 meter).

2) Ovanstående är ett grundpris, vartill på grund av plantantalet tillägg eller avdrag utgår enligt följande tabell.

a) Tillägg:

Vid plantantal per 6 400 sträckfamnar om	Utgår tillägg med kronor	Vid plantantal per 1 000 meter om	Utgår tillägg med öre
39 000	1,50	3 420	13,2
40 000	3,00	3 510	26,3
41 000	4,50	3 600	39,5
42 000	6,00	3 680	52,6
43 000	7,50	3 770	65,8
44 000	9,00	3 860	78,9
45 000	10,50	3 950	92,1
46 000	12,00	4 030	105,3
47 000 (12,00 — 1,50 =)	10,50	4 120	92,1
48 000 (12,00 — 3,00 =)	9,00	4 210	78,9
o. s. v.		o. s. v.	

b) Avdrag:

Vid plantantal per 6 400 sträckfamnar om	Utgår avdrag med kronor	Vid plantantal per 1 000 meter om	Utgår avdrag med öre
37 000	1,50	3 250	13,2
36 000	3,00	3 160	26,3
35 000	4,50	3 070	39,5
34 000 (4,50 + 3,00 =)	7,50	2 980	65,8
33 000 (4,50 + 6,00 =)	10,50	2 890	92,1
o. s. v.		o. s. v.	

För 38 000 plantor per 6 400 sträckfamnar (= 3 330 plantor per 1 000 meter), vilket erhålles vid ett avstånd mellan plantorna i raden på 25 cm, utgår ej tillägg eller avdrag.

Därest stark torka eller andra ogynnsamma betingelser för fröets groning förelegat, hästhackningen blivit mindre omsorgsfullt utförd, plantbeståndet genom oväder blivit decimerat, eller om jorden är avsevärt bemängd med svårare ogräs, framförallt kvickrot, skall avdrag från likviden enligt grundprisberäkningen ej förekomma.

Tillägg till, respektive avdrag från grundpriset, beroende av plantantalet, göres vid slutlikviden för sommarskötseln.

Som underlag för eventuellt avdrag innestår utav ersättningen för gallringen 15 procent tills slutlikvid sker.

Räkning av plantantal utföres för varje arbetare för sig och efter dennes sista hackning och skall ske å 4 sträckor per gallrade 6 400 sträckfamnar om vardera 40 sträckfamnar (respektive å 4 sträckor per gallrade 11 000 meter om vardera 100 meter). Denna räkning, som utföres å sträckor repesenterande det genomsnittliga gallringsresultatet, lägges till grund för uträkningen av tillägg, respektive avdrag.

Vid beräknande av plantantal skola dubbelplantor ej medräknas.

3) Om jorden — å fältet i sin helhet eller delar därav — är avsevärt bemängd med svårare ogräs, speciellt kvickrot, höjes grundpriset allt efter graden av därav följande svårigheter vid gallrings- och hackningsarbetet från 5 till 30 procent.

Tillägg till grundpriset skall icke utgå vid allmänneligen förekommande ogräsbestånd.

4) För *upptagning,* innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall utgå ackord med minst följande belopp:

	Per 400 sträckfamnar med kronor	Per 1 000 meter med kronor
1) För arbete verkställt före den 25 oktober	6,80	9,54
2) För arbete verkställt under tiden 25 oktober—9 november	7,35	10,31
3) För arbete verkställt fr. o. m. den 10 november	8,65	12,14

Arbete under ovan angivna tidsperioder betalas således med de för var och en av dem fastställda priserna, dock med iakttagande av att — därest för arbetare, som fullgjort åtaget arbete eller, där icke överenskommelse om viss areal träffats, kvarstannat tills skörden på egendomen är slut samt för arbetare, som efter avtalsenlig uppsägning avflyttat från egendomen den 1 november, den genomsnittliga ersättningen för hela upptagningstiden understiger kr. 7: 35 per 400 sträckfamnar (respektive kr. 10: 31 per 1 000 meter) — utfyllnad skall ske till sist nämnda belopp.

Därest levnadskostnadsindex under år 1944 uppgår till minst 249, skall från samma tid, som motsvarande indextillägg utgår enligt gällande kollektivavtal mellan Svenska lantarbetsgivareföreningen och Svenska lantarbetarförbundet (riksavtalet för jordbruket), ett tillägg till upptagningspriserna utgå med 25 öre per ruta om 400 sträckfamnar (respektive 35,1 öre per 1 000 meter).

5) Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4) här ovan antingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskommen areal, dock minst 3 200 sträckfamnar (5 500 meter), eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1 000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 28 000 kg avräknade sockerbetor per hektar, utgör kvantitetstillägget 8 öre per 400 sträckfamnar (11,2 öre per 1 000 meter). Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.

För den areal, där plantantalet enligt gårdens före upptagningen verkställda uppmätning överstiger 46 000 per 6 400 sträckfamnar (4 030 per 1 000

meter), skall upptagare — därest arbetsgivaren påfordrat större plantantal än det nämnda — vara berättigad till en extra ersättning av 50 öre per 400 sträckfamnar (70,2 öre per 1 000 meter).

Anm. Kvinnliga arbetare, som å egendomen utföra annat fortlöpande arbete, hava rätt till eventuellt kvantitetstillägg oavsett omfånget av upptagningsarbetet.

6) Betodlaren skall senast inom tre veckor, sedan kampanjen avslutats vid vederbörande fabrik, per post översända kvantitetstillägget till arbetare, som är bosatt å annan ort, därest arbetaren framställer begäran härom och uppgiver fullständig adress.

Betodlaren förbinder sig att, sedan leveransen av sockerbetor för året avslutats, för betarbetare, som så påfordrar, förete skriftlig, av svenska sockerfabriksaktiebolaget tillhandahållen uppgift å sin medelskörd av sockerbetor under året.

7) Erhåller betarbetaren icke ersättning enligt bestämmelserna här ovan under 1)—6), är betodlaren pliktig att, där han ej inom viss av statens sockernämnd förelagd tid styrker sig hava till betarbetaren betalat vad som felas, efter anmodan av nämnden utgiva ett belopp, motsvarande den felande ersättningen jämte 5 % årlig ränta därå, att av nämnden disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

§ 2.

Tillika förbinder sig betodlaren att till täckande av kostnader, som statens sockernämnd har att bestrida, under 1944 till nämnden erlägga en avgift av intill 4 kronor för varje uppmätt hektar av odlarens sockerbetsodling sagda år. Avgiften, vilkens närmare belopp fastställes av Kungl. Maj:t, skall innehållas å betodlaren tillkommande betlikvid. För del av hektar reduceras avgiften i proportion till arealen.

§ 3.

Tvister om tolkningen och tillämpningen av denna förbindelse — däri inbegripet avgörande, huruvida och i vad mån ersättningsskyldighet enligt § 1 mom. 7 föreligger — skola avgöras enligt gällande lag om skiljemän, med iakttagande att skiljemännen skola vara tre, varav en utses av styrelsen för Sveriges betodlares centralförening och en av styrelsen för Svenska lantarbetarförbundet samt den tredje (ordföranden) av Kungl. Maj:t.